

Написано от Христо Христов
Петък, 11 Октомври 2013 21:27

Щатните и нещатните сътрудници на бившата Държавна сигурност вече ще мога да участват в управите на БНТ и БНР и да са членове на Съвета за електронни медии (СЕМ).

Това стана възможно след като днес Конституционният съд (КС) отмени единствените лустрационни тестове в българското законодателство по отношение на тоталитарните комунистически служби.

Става въпрос за текстове в Закона за радио и телевизия, приет през 1998 г., които забраняваха участието на сътрудници на ДС в управлението на националната телевизия, националното радио и СЕМ.

Седем от съдиите са приели, че тези текстове са противоконституционни. Това са председателят на съда Димитър Токушев и членовете му Пламен Киров, Красен Стойчев, Цанка Цанкова, Георги Ангелов, Борис Велчев и Гроздан Илиев.

Трима съдии, Благовест Пунев, докладчик по делото, Кети Маркова и Анастас Анастасов, са изразили особено мнение. Съдиите Румен Ненков и Стефка Стоева не са взели участие в заседанието.

Интересното е, че решението, с което на практика се премахва единствената законова лустрационна бариера пред кадрите и агентите на ДС в България, е взето от КС само два дни, след като съдът безпрецедентно се отклони от собствената си съдебна практика по казуса „Пеевски“. Тук, по делото за лустрационните текстове 7-те съдии,

Написано от Христо Христов
Петък, 11 Октомври 2013 21:27

взели решението за отмяната им са посочели, че не са намерили основание да се отклонят от досегашната практика на КС, с която от 1993 г. насам той [отменя всички опити за лустрация на комунистическите тоталитарни служби](#).

Основна „заслуга“ за отпадането на лустрацията в Закона за радио и телевизия имат [депутатите от БСП и ДПС от 41-то Народно събрание](#), които през януари 2013 г. атакуваха текстовете пред КС и по този начин го сезираха. Дотогава нкой, имащ право да сезира КС, не го беше сторил.

Според 7-те съдии лустрацията в закона противоречи на международното право и международните договори, по които България е страна. КС е приел, че негативната оценка към ДС не бива да влияе върху упражняването на конституционните права на гражданите в съвременното демократично общество.

”Недопустимо е тази негативна обществена оценка за миналото да бъде основание за ограничаване на конституционните права на български граждани при действието на демократичния основен закон на страната от 1991 г.”, се посочва в [мотивите на решението](#).

С него е прието, че лустрацията е дискриминация по своята същност и противоречи на Конституцията. Те припомнят, че през годините практиката на КС е еднозначна в това отношение.

Мнозинството в КС приема, че законът за досиетата, който осветява хората от ДС, няма за цел да им дава морална или политическа оценка. КС смята, че лустрацията представляват непропорционално ограничаване на човешки права по смисъла на европейската Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

КС приема, че лустрацията може да бъде допусната, ако тя преследва цел, за „създаването на защитни механизми за демократичното устройство”. Според съда ограничаването на някои човешки права чрез лустрация е пропорционално в посткомунистическите държави в периода на преход от тоталитарна към демократична система, доколкото съществуват сериозни рискове за този преход. „Отдалечаването на тези мерки във времето обаче ги прави непропорционални на преследваните цели”, се

Написано от Христо Христов
Петък, 11 Октомври 2013 21:27

ПОСОЧВА В МОТИВИТЕ.

Тримата съдии Благовест Пунев, Кети Маркова и Анастас Анастасов оспорват твърденията на колегите си. Те заявяват, че законът за досиетата гарантира правото на защита на хората, които са осветени като сътрудници на репресивния апарат на БКП. Те напомнят, че законът не е приет единствено за да осигури достъп на обществото до информация за ДС, но и да се направи информирана преценка за допустимостта да продължат да заемат или да бъдат назначавани на такива длъжности.

Законът дава отрицателна морално-политическа оценка на миналото на тези хора и предоставя възможност да се решават въпросите, свързани с назначенията на публични длъжности, въпреки че не предвижда ограничения. Тримата припомнят, че сътрудничеството на репресивните органи на тоталитарните режими е получило своето морално и правно осъждане от редица международни организации.

Съдиите казва, че в случая няма дискриминация, защото конституцията мълчи по темата за агентите на ДС. „Несъстоятелно е твърдението, че с тях се въвежда дискриминация на плоскостта на един от тези признаци – обществено положение, тъй като този признак не може да се свърже с принадлежността към структурите на бившата ДС”, се подчертава в [особеното мнение на тримата съдии](#).

„Посочената позиция (на мнозинството) е израз на вулгаризирана версия на юридическия позитивизъм, представляваща концепция, според която правото е ценностно неутрално по отношение на общочовешкия морален опит. Тя е неприемлива, защото извежда неговата легитимност само от това, че то е установено от държавата, независимо от това дали е тоталитарна по същността си и nihilистична по отношение на човешките права”, смятат тримата съдии.

Те не пропускат да отбележат, че „демократичната информационна политика на държавата предполага прозрачност, откритост и сигурност на източниците на информация и нейното предоставяне, докато дейността на бившите тайни служби е точно обратната – тя се свързва с конспиративност и провеждане на активни мероприятия с дезинформационен ефект по отношение на общественото мнение”.